

ОГЛАВЛЕНИЕ.

	СТРАН.
XIX ГЛАВА.—Пѣсни	1—474
Введение	1— 58
1. Сущность и характеристика пѣсни вообще и сербской въ частности.—Различіе сербскихъ пѣсень по способу ихъ пѣнія.—Стихотворная форма.—Особенность пѣсень черногорцевъ—магометанъ и ихъ вліяніе на другія.—Принятое нами раздѣленіе пѣсень	1— 11
2. Лирическія пѣсни.—Различіе ихъ по содержанію: изъ области вѣсемейной; семейныя, любовныя и сатирическія. Выраженіе въ нихъ народнаго духа.—Пѣсни при играхъ, дѣтскія, колыбельныя и свадебныя.—Лирическія пѣсни съ эпическимъ содержаніемъ	11— 19
3. Эпическія пѣсни.—Извѣстныя сборники эпическихъ пѣсень.—Отъ кого и въ какой мѣстности пѣсни нами записаны.—Поэтическое творчество въ Черногоріи въ сравненіи съ другими сербскими землями.—Реальное объясненіе пѣсень.—Удаленіе ихъ отъ дѣйствительности и преобладаніе субъективнаго воззрѣнія.—Удаленіе позднѣйшей пѣсни отъ первоначальнаго оригинала и сохраненіе нѣкоторыхъ чертъ изъ отдаленной древности.—Различіе пѣсень по внутреннему ихъ достоинству.—Преобладаніе фантазіи надъ дѣй-	

ствительностью. — Образчикъ пѣсни въ зачаточномъ состояніи. — Сравненіе пѣсенъ по тремъ сборникамъ. — Общее заключеніе о характерѣ черногорскихъ пѣсенъ. — Поэтическое творчество въ Черногоріи въ настоящее время..... 19— 59

СБОРНИКЪ ПѢСЕНЪ..... 59—474

А. Пѣсни лирическія..... 61—211

I. Общежитейскія.....	61—141
1. Московска ружица.....	61— 62
2. Три сунца.....	62
3. У Никшићу граду.....	—
4. Зацмѣла у Дољане трава.....	62— 63
5. Која гора нема разговора.....	63
6. Деспотовић Ћуро.....	63— 64
7. Ој твичице ситничвице.....	64
8. Ћевојка је сунце братимила.....	—
9. Ћевојке се наћцају у жъвењу.....	64— 65
10. За што се служи.....	65
11. Питања Ајкуне Ћевојке.....	65— 66
12. Ко је најљепши.....	66
13. Што може момче нежењено.....	—
14. Бјела вила град градила.....	67
15. Ћевојка и чобанин.....	68
16. Зашто ја вино пијем.....	—
17. Дајте ме Ћевојкама.....	68— 69
18. Орли и Ћевојке.....	69
19. Мој болан соколе.....	69— 70
20. Ферман, да се момчад млада жене.....	70
21. Ферман, да су Ћевојке коморције.....	—
22. Име Мила.....	70— 71
23. Сандино огледало.....	71
24. Добра возарина.....	—
25. Овако ме угоила мајка.....	72
26. Не смјем од матере.....	—
27. Ћевојка Смедеревка.....	—
28. Без брата није брата.....	73
29. Сестра учи брата.....	73— 74

	СТРАН.
30. Е сам брзо браћи омрзнула	74—75
31. Брат сестру продаваше	75
32. Сестра је брата заклала	75—76
33. За баба није	76
34. Мајка допушта	76—77
35. Ћевојка јунаку прстен повраћала	77—78
36. Не дају ме братац и сестрица	78
37. Мајка не да	—
38. Мајка ме другом дала	78—79
39. Мајка трује своје снахе	79
40. А ће си ме љубио?	80
41. Мајка Мару у манастир дала	—
42. Још луда ми је	80—81
43. Мајка се погађа за своју шћер	81—82
44. Ћевојка је ћога бретимила	82
45. Сврати га, мати, бога ти!	—
46. Ајде к мени, лијеп млад!	83
47. Сама ћу ти доћи	83—84
48. Волим драга нег вас род	84—85
49. Ал' оћу се помамит!	85
50. Рекла мени драга доћи	—
51. Ћевојка је под гором заспала	85—86
52. Ал' ме узми, ал' умријех!	86
53. Сво ћу село запалити!	—
54. Што ће знати мајка?	86—87
55. Моја су ти врата отворена	87
56. Боли ме срце за поповом шћерком	97—88
57. Милиј си ми од оца и мајке	88
58. Чини ми се, да би пошла за ме	—
59. Ка' да си ме млада мађијала!	89
60. Оће царевлћ ќевојку, и ако је сирота	—
61. Име моје, име твоје	90
62. Стидље момче но ќевојка	—
63. А каква је шећер-Мара!	91
64. А каква је моја Куна!	—
65. Хајка-ћевојка	91—92
66. Ћевојчица-божа љепотица	92
67. Што има моја јараница	92—93
68. Драги буди драгу	93

	СТРАН.
69. Купи ми злата	93— 94
70. Ђевојка куне момка	94— 95
71. Њежност младе мајке	95
72. Што биx волиј	95— 96
73. Да ме оће ђевојка	96
74. То-же—пначе	97
75. Што је ђевојка радија имати	97— 98
76. Дијете врголи	98
77. Вруће сунце—њедра твоја	98— 99
78. То-же—пначе	99
79. Како ми се драга паљутила	99—100
80. То-же—пначе	100
81. У ружу нађох ђевојку	101
82. Момак буди љепу Мару	—
83. Ево нама доброга шивћара	101—102
84. Фрисну ђевојка; не знам, што је њој	102
85. Змај понесе ђевојку	102—103
86. Прођи ми се, момче	103
87. Момак купе ђевојку	103—104
88. Куну момка мајка п вћи	104—105
89. То-же—пначе	105—106
90. Љуба ме је клепа	106
91. Ђевојка је очи клепа	—
92. Ђевојка—невјеран друг	107
93. Не траје много жалост драге за драгим	107—108
94. Нису твоје очи за ме	108
95. Жен' се, драги	—
96. Нека му је, честита му била	109
97. Сасватана, а не љубљена	—
98. Не даду ме	110
99. Нећу пиједпога	110—111
100. Мене се преудале драга	111
101. То-же—пначе	111—112
102. Што ме даде за самцом!	112
103. То-же—пначе	112—113
104. То је благо, што је срцу драго	113—114
105. Он ме не пиће ни каменом!	114
106. Муж се је помамио	114—115
107. Да ја гледам мога вјереника	114—116

	СТРАН.
108. За драганом срце испуцало.....	116
109. Драги ти се оженио	116—117
110. Имам драга падалеко	117—118
111. То-же—иначе	118
112. Драги пеће доћи до три године	119
113. Драги мој другу милује	119—120
114. Невоља ми бледој бити	120
115. Вила је шћерцу изгубила	120—121
116. Узалудно спремање у походе.. ..	121
117. То-же—иначе	121—122
118. Како се је Тодора удала	122
119. Прије женитбе и после ње	123
120. Што би, кад ко остара	123—124
121. Слатке успомене	124
122. Удаћеш се и покајашеш се	124—125
123. Бањанке ђевојке	125
124. Оћу поћи за сароша	125—126
125. Ко има дивну жену	126—127
126. Честита ја брдска козарица	127
127. Она кучка рада хорјатскога	127—128
128. Стари ђедо и ђевојка	128
129. Прођ, се с врагом, стар на коња!	128—129
130. То-же—иначе	129—130
131. Мич' се, грдо сједа!	130
132. Нећу тебе, војводи!	—
133. Вевојка од седамдесет и седам година	131
134. Полуде за бону жену	131—132
135. Понуде за драгога	132
136. Научих се вино пити	132—133
137. Мајка с попом	133
138. Ожени се луд нејак	133—134
139. Удадох се за младо момче удо-лудо	134—135
140. Пура лакат дуга, три широка	135—136
141. Ташта жаба и зет жабче	126—137
142. Була и калуђер	137
143. Буле и калуђер	137—138
144. Овијен ми је круна паза	138—139
145. Бјелопољци ..	139
146. Несообразности	139—140

	СТРАН.
147. То-же.....	140
148. Хајдучка пјесма.....	140—141
149. То-же.....	141
II. Пјесни потурченцевъ	
1. Ђевојка је облак фатала.....	141—142
2. Ђевојка кличе: аман—аман!.....	142
3. Мајка кара Алију.....	142—144
4. Синко Мујо.....	144—145
5. Шета момче п ђевојче.....	145—146
6. Порасла је вита јела.....	146
Пјесни незаконченниа	
1. Задупуше забазорски вјетрови..	146—147
2. Сјепичко поле широко.....	147
3. Бугарка ђевојка.....	148
III. Пјесни при различнихъ играхъ, также шуточнихъ и дѣтскихъ.....	
1. Спяпирићи звече.....	148—149
2. Загорончаце мојо.....	149
3. Скочи коло да скочимо.....	—
4. Ибришимски конци.....	150
5. Гурун гуче.....	—
6. Паде лист с тополе.....	—
7. Колумбери сви ђепери.....	151
8. Ми смо млади радосни.....	151—152
9. Чим-чика чемерка.....	152
10. Ђивјери—калуђери.....	—
11. Труса—вера кобила.....	152—153
12. Кугле руме-думе.....	153
13. Мац—мадане, копрцане.....	—
14. Трумба-лумба накарале.....	153—154
15. Тпруки-чула.....	154
Приговори.....	—
IV. Кољмбельниа пјесенки.....	
1. Њина, њина магу дјецу.....	155
2. Њина—њина малог Милутина.....	—
3. Миле очи, сан од очи.....	155—156
4. Кокотиће шародане.....	156
5. Њина мајка своју дјецу.....	—
6. Засни, злато.....	156—157

	СТРАН.
7. Иш, кокоге	157
8. Нина, нина, сан ти очи мамп	—
9. Славај, синко	—
10. Славај, синко у шинајли беши	157—158
11. Славај синко	158
12. Кад се ова књига штије	158—159
V. Религиозна пјесенка	159
VI. Свадебна пјесни	162—185
1. У оно сјеме јесење	160
2. У гору се сјекло	—
3. Расла ми трава	160—161
5. Јарко сунце иза горе сјаше	161
6. Ајте с богом, квиџени сватови	—
7. Ој јабуко заленико!	162
8. Сарај трава до рамена	162—163
9. Ладна вода поносита	163
10. Ибар вода нема брода	164
11. Чобанине, квиџена јабуко	—
12. Жут јаблане	164—165
13. Благо тебе, црвен каранџиле	165
14. Ћевојчица гором греде	—
15. Ој Дупаве	166
16. Подем се вије	166—167
17. О Ћевојко овчарице!	167
18. Заспала мома крај мора	168
19. Соко лети преко Сарајева	168—169
20. Вила се лоза виновна	169
21. Сепчице, лијена Ћевојко	169—170
22. Каранџилче, цвјеће моје	170
23. Плаво момче	—
24. Дремала дрема	170—171
25. Бисер Мара по језеру брала	171
26. Текла вода валовита	171—172
27. Јечам жњела за гором Ћевојка	172
28. Младо момче испод Сења прође	172—173
29. Два пребјеге гору пребјегоше	173
30. Нитко не зна ничијега хала	173—174
31. Ој, голубе Витомпре!	174
32. Једна мајка два весеља чини	174—175

	СТРАН.
33. Колика је гора божурова.....	175—176
34. О Цетињо, водо подносила!.....	176
35. Излеће соко из горе.....	—
36. Кокот поје, зору зове.....	177
37. Добро дошли, господо сватови!.....	—
38. Трепетала трепетљивка.....	—
39. Феслићен ми се њиха.....	177—178
40. Отворите нам на вајату врата.....	178
41. Полако-те, господа сватови!.....	—
42. Јарко сунце на истоку.....	178—179
43. Извила се златна жица.....	179
44. Наша снаха честито ни дође.....	—
45. Чија је воно ђевојка.....	180
46. Што лијепо низ поље гледати.....	180—181
47. Одвила се златна жица.....	181
48. Стари свате, камо ти фала.....	181—182
49. Пијте вино, гости наши!.....	182
50. Посади се домаћине.....	—
51. Попова брада.....	—
52. Травничка ђевојка.....	183
53. То-же и младому.....	183—184
54. Соко ћера јаребицу.....	184
55. Купус козе изједоше.....	184—185
VII. Лирическія пјесни съ эпическимъ содержаніемъ.....	185—198
1. Дука Манделина и Марко—Брађевић.....	185—186
2. Нађоше се брат и сестра.....	186—187
3. Суђен је!.....	187—189
4. Вукић Бранковић и Султан.....	189—191
5. Дамјанова љуба.....	191—192
6. Алибег и ђевојка.....	192—193
7. Малсор и пашиница.....	193—195
8. Приморкиња и Алибег.....	195
9. Највјерниј друг—љуба.....	196—197
10. То-же—иначе.....	197—198
Неоконченныя.	
1. Поперске ђевојке и паша.....	198
2. Паша и три робиње.....	198—199
3. Паде магла по Бојани.....	199—202

	СТРАН.
VIII. Пјесни, појућия безъ гуслей (на предушке)	202—211
1. Сину муѡа из осоје банде	202—203
2. Груице Посестрима	203—206
3. Златна свирала	206—209
4. Марков лов	209—211
Б. Пјесни эпическія	211
I. Двѣ пјесни мистическаго содержанія	
1. Барјактар Ђуро оженио се с вилом	211—215
2. Луди Јован бачен у тамницу	215—218
II. Двѣ пјесни о Георгиѣ Кастріотѣ Скандедбегѣ	218—259
Предварительныя замѣчанія	218—222
<i>Пјесни:</i>	
1. Санаж снила Косава краљица	222—239
2. Од како је свијет настануо	239—245
Выводи изъ сравненія съ Качичемъ Миошпчемъ	245—259
III. Общесербскія пјесни	259—290
1. Старина Новак и бан Радивоје	259—262
2. Влашиѣ Радуле	262—266
3. Женидба Милована Краѣва	266—273
4. Иво Сеѡанин и Травнички везир	273—281
5. Женидба паше Тиранина	281—290
IV. Пјесни Васоевицкія	290—414

ВВЕДЕНІЕ

Вліаніе турокъ.—Различіе между васоевичами и другими черногорскими племенами, выражающееся въ ихъ историческомъ преданіи, въ политическихъ стремленіяхъ и содержаніи пјесни.—Содержаніе васоевицкихъ пјесенъ вообще и реальное объясненіе каждой пјесни по отдѣльности.—Поддѣлка.—Способъ сообщенія и записыванія пјесенъ.—Пјесни новѣйшаго времени 290—312

Пјесни:

1. Погибија Арапина и Ракете Рајевића	312—315
2. Ага од Медуна и Јован Вишњић	315—320
3. Ударац на Васоевиће 1625 г.	320—325
4. Вук Брајотић, његова жена, лијепа брђанка, и паша од Требиња	325—334
5. Четоваѡе Марковић Милоша	334—341

	СТРАН.
6. Погибѣя Марковић Милоша	341—347
7. Милош Ћиновић и паша од Зворника	347—350
8. Погибѣя Лакушић Ивана	350—354
9. Стана заробљена у Мостару	354—356
10. Васојевићи ударају на Бихор и Шумадију заједно с кучким војводом Радоњом	356—359
11. Женидба Ћура Куштримовића	359—365
12. Ударац колашински на Васојевиће	365—369
13. Погибѣя Божа Вешова	369—374
14. Фазли Шарац арамбаши	374—376
15. Бој на Љубану	376—379
16. Похара Бијора	379—384
17. Бојеви у Полимљу	384—414
Први бој	385—401
Други бој	401—407
Объясненіе	407—414
18. Илија Цмињанић и Стојан Јанковић — котарски сердари	414—440
19. Двѣ пѣсни изъ войны Карагеоргія:	
I. Бој на Тополу	440—450
II. Бој на Ужвицу и Сеницу и Новп—Пазар	450—457
Три пѣсни изъ напечатанныхъ прежде:	
1. Иво Подгорца и Мехмет—Араппи	457—463
2. Бег Љубовић и Лазар Пециреп	463—469
3. Бој руски и турски код Чесме	469—474
XX ГЛАВА. — Языкъ	474—687
I. Удареніе	476—488
II. Фонетика	488—505
III. Словообразованіе и флексія	505—529
1. Имя существительное	505—511
2. Мѣстоимѣніе	511—512
3. Числительныя	512—513
4. Прилагательное	513—515
5. Глаголь	515—521
6. Нарѣчіе	521—524
7. Предлогъ	524
8. Союзъ	524—527
9. Междометіе	527—528

	СТРАН.
10. Частицы въ концѣ слова	528—529
IV. Сочетаніе словъ	529—550
1. Согласованіе и управленіе словъ	529—533
2. Рѣчь украшенная	533—536
3. Специальныя выраженія	536—550
а. Относительно явленій природы и опредѣленія времени	536
б. Относительно ѣды и питья	536—537
в. Привѣтствія, увѣренія, просьбы и др., а также ругательства	537—539
г. Относительно войны	531—541
д. Кличка животныхъ и др.	541—543
е. Вообще слова и выраженія иносказательныя	543—549
ж. Скороговорки	549—550
4. Различіе говора по мѣстностямъ	550—553
5. Сходство съ русскимъ языкомъ въ различныхъ его говорахъ и заимствованія изъ чужихъ язы- ковъ	553—572
<i>Отдѣльныя статьи.</i>	
A. Собственныя имена лицъ	572—587
1. Личныя имена	572—584
2. Имена по отчеству и прозвища	584—587
B. Топографическая терминологія и собственныя имена от- дѣльныхъ мѣстностей	587—636
1. Горы и суша вообще	589—612
2. Лѣсъ	612—616
3. Вода	616—618
4. Собственныя имена	618—636
B. Словарь	536—687

На самомъ концѣ мы помѣщаемъ списокъ опечатокъ и авторскихъ недосмотровъ, при чемъ считаемъ нужнымъ замѣтить, что знаки препинанія и надстрочные мы исправляемъ въ тѣхъ только случаяхъ, гдѣ отъ нихъ зависитъ смыслъ слова; но отмѣчаемъ также орфографическія и другія ошибки, которыя легко испра-

вить самому читателю, какъ: а ли, угору, о толен, даром доривати, Кастрите, Асанига, ја шу вм. али, у гору, отолен, даром даривати, Кастриоте, јашу или смѣшеніе русскаго правописанія съ сербскимъ: Сулейманъ (въ сербскомъ текстѣ), Кујунџије. Есть мѣсто, въ которыхъ, очевидно, есть какая-то неправильность, но мы недоумѣваемъ, какъ ихъ исправить и потому оставляемъ въ томъ видѣ, въ какомъ получили написанными, какъ: стран. 416, строка 7 св. *Нула* (можетъ быть, *ну* глај вм. ну гледај); 442—15 св.

Не гледасте бурунѣ старе,
На раје ча од Цара Мурата.

Въ счетъ строкъ входятъ примѣчанія внизу и заглавія; но не входятъ цифры, если онѣ правильны.

